

Asia

Komission vuoden 2019 työohjelma

Kokous

-

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Yleisten asioiden neuvosto keskustelee 12.11.2018 komission vuoden 2019 työohjelmasta parempaa lainsäädäntöä koskevan toimielinten välisen sopimuksen mukaisesti. Komission työohjelma liitteineen julkaistiin 23.10.2018. Se perustuu komission aiekirjeeseen, joka toimitettiin neuvostolle ja Euroopan parlamentille 12.9.2018 puheenjohtaja Junckerin unionin tila -puheen yhteydessä.

Komissio on periaatteessa lopettanut uusien lainsäädäntöehdotusten antamisen toukokuussa 2018. Päähuomio on annetuista ehdotuksista sopimisessa ennen Euroopan parlamentin vaaleja eli kymmenen painopistealueen tuloksissa. Joitakin aiemmin ilmoitettuja pidemmän tähtäimen (2025) tiedonantoja tulee vielä osana komission pyrkimystä vaikuttaa Sibiun epävirallisessa päämieskokouksessa toukokuussa 2019 käytävään keskusteluun EU:n tulevasta toiminnasta. Lisäksi komissio on vastaamassa Eurooppa-neuvoston toimeksiantoihin ja esille nousseisiin tarpeisiin, esimerkiksi muuttoliikkeeseen, talous- ja rahaliittoon, oikeusvaltiokehitykseen ja brexitiin liittyen.

Uutta toimielinten välistä julistusta tulevan vuoden prioriteeteista ei tänä vuonna laadita, sillä joulukuussa 2017 allekirjoitettu julistus kattaa vuodet 2018–2019. Julistuksessa määritellään ne lainsäädäntöaloitteet, jotka toimielimet sitoutuvat asettamaan lainsäädäntömenettelyssä etusijalle merkittävän edistyksen tai mahdollisen sovun saavuttamiseksi ennen Euroopan parlamentin vaaleja.

Suomen kanta

Suomi pitää hyvänä, että nykyinen komissio on työssään keskittynyt *isojen asiakokonaisuuksien edistämiseen ja tulosten aikaansaamiseen sekä parempaan sääntelyyn*. Suomen näkemyksen mukaan loppuvuodesta 2018 ja alkuvuodesta 2019 on tärkeää keskittyä jo annettujen ehdotusten tehokkaaseen käsittelyyn ja hyväksytyn lainsäädännön asianmukaiseen täytäntöönpanoon. Muun muassa EU:n yhteisen turvapaikkajärjestelmän uudistaminen tulee saattaa päätökseen ja toimeenpanna tehokkaasti. Suomi pitää neuvotteluja tulevasta monivuotisesta rahoituskehiksestä tärkeinä ja valmistautuu tulevana puheenjohtajamaana edistämään tarvittaessa tähän liittyvää kokonaisuutta.

Suomi pitää myös tärkeänä, että komissio vastaa Eurooppa-neuvoston toimeksiantoihin. Erityisen keskeistä on, että komissio valmistelee *sisämarkkinoiden* mahdollisuuksia koskevan analyysin vielä tänä vuonna. Sitä tarvitaan pohjaksi uuden komission työlle sisämarkkinoiden syventämiseksi. Sisämarkkinoiden kannalta on yhtä lailla tärkeää, että sisämarkkinastrategiaan ja digitaalisia sisämarkkinoita (DSM) koskevaan strategiaan sisältyvien lainsäädäntöhankkeiden käsittely pyritään saamaan valmiiksi viimeistään keväällä 2019.

Kauppapolitiikassa on tärkeää, että komissio jatkaa työtä avoimen ja sääntöihin perustuvan kauppajärjestelmän vahvistamiseksi, protektionismin vastustamiseksi ja WTO:n toimintakyvyn (ml. riitojenratkaisu) turvaamiseksi. Tiivistä dialogia keskeisten kauppakumppaneiden kanssa on jatkettava näiden tavoitteiden saavuttamiseksi. Suomi katsoo, että komission tulee jatkaa EU:n kahdenvälisten ja alueellisten kauppasopimusten laajentamista ja varmistaa, että EU:lla on mahdollisimman ajan tasalla olevat ja kattavat järjestelyt kaikkien keskeisten maiden kanssa. Huomiota tarvitaan myös kauppasopimusten toimeenpanoon.

Puolustuksen alalla Suomi pitää tärkeänä työtä saavutetun edistyksen vakiinnuttamiseksi ja puolustusyhteistyön syventämiseksi. Komission panos on keskeistä erityisesti sotilaallisen liikkuvuuden edistämiseksi, hybridiuhkiin vastaamisessa ja EU:n avaruuspolitiikassa. Komission aktiivinen osallistuminen EU:n ja Naton yhteisjulistuksen toimeenpanoon ja olemassa olevien yhteistyöalojen syventäminen on jatkossakin tärkeää.

Suomi kannattaa eurooppalaista koordinoitua ratkaisua ja kokonaisvaltaista lähestymistapaa *muuttoliikkeen* hallintaan. Muuttoliikkeen hallinnan painopistettä tulisi pyrkiä siirtämään kolmansissa maissa toteutettaviin toimiin (perimmäisiin syihin vastaaminen, uudelleensijoittaminen suoraan pakolaisleireiltä). Kun tässä onnistutaan, paine ulkorajavalvonnassa ja EU:n sisäisissä toimissa (solidaarisuus poikkeustilanteessa, palauttaminen) vähenee.

Suomen näkemyksen mukaan on tarpeen edelleen vahvistaa keinoja varmistaa unionin *yhteisten arvojen* kunnioittaminen jäsenvaltioissa. Suomi toimii aloitteellisesti, jotta unionin tason ennakollisia ja muita mekanismeja kehitettäisiin ja tehostettaisiin. Suomi tukee komission keskeistä roolia oikeusvaltioperiaatteen noudattamisen seurannassa EU:ssa.

Suomi katsoo, että EU tarvitsee *ilmastopolitiikassa* kunnianhimoisen pitkän aikavälin strategian, joka määrittelee unionille päästövähennyspolun vuoteen 2050 ja joka on linjassa Pariisin sopimuksen pitkän aikavälin tavoitteiden kanssa. Pariisin sopimuksen globaalin toimeenpanon edistäminen tasoittaa kilpailutilannetta, vähentää hiilivuodon riskiä, lähentää energiavaltaisen teollisuuden kustannuksia muun maailman kanssa ja luo maailmanlaajuisia markkinoita vähähiiliteknologioille.

Suomi korostaa *kestävän kehityksen Agenda 2030:n* tehokasta toimeenpanoa sekä kattavan täytäntöönpanostrategian laatimista myös EU-tasolla.

Unionin toiminnan tehokkuuden takaamiseksi tulee hyödyntää mahdollisuudet *päätösten tekemiseen määräenemmistöllä*. Mahdolliset ehdotukset määräenemmistöpäätösten käytön laajentamisesta uusille aloille arvioidaan erikseen.

Komission työohjelmassa mainittuihin yksittäisiin uusiin aloitteisiin valtioneuvosto ottaa kantaa niistä laadittavissa U-kirjelmissä tai E-kirjeissä.

Pääasiallinen sisältö

Työohjelman kuuluu kaikkiaan viisi liitettä: ensimmäisessä listataan uudet aloitteet, toisessa REFIT-aloitteet, kolmannessa prioriteeteiksi katsotut ehdotukset, joista komissio toivoo saavutettavan sovun ennen Euroopan parlamentin vaaleja, neljännessä poisvedettävät ehdotukset ja viidennessä ehdotukset kumottaviksi säädöksiksi.

Työohjelman nimi *”Delivering what we promised and preparing for the future”* viittaa yhtäältä työn saamiseen valmiiksi puheenjohtaja Junckerin kymmenellä painopistealueella ja toisaalta 2025-perspektiivin tiedonantoihin, joilla nykykomissio pyrkii vaikuttamaan unionin kehitykseen pidemmällä tähtäimellä.

1. Uutta pontta työllisyyteen, kasvuun ja investointeihin

Komissio pitää ensisijaisina loppuun saatettavina kokonaisuuksina ennen Euroopan parlamentin vaaleja erityisesti tulevaa monivuotista rahoituskehystä sektorilainsäädäntöehdotuksineen, kiertotalouspakettia ja brexitiin varautumisena parin asetuksen (Verkkojen Eurooppa -rahoitusväline ja alusten katsastamislaitoksia koskevat yhteiset säännöt ja standardit) muutosta.

Loppuvuodesta on luvassa kaksi uutta aloitetta työllisyyden, kasvun ja investointien alalta: *tiedonanto Euroopan investointisuunnitelman saavutuksista ja jatkosta sekä pohdinta-asiakirja, jolla on tarkoitus valmistella kestävän kehityksen Agenda 2030:n kattavaa toteuttamisstrategiaa* vuonna 2019.

2. Yhdenmetyt digitaaliset sisämarkkinat

Toistaiseksi 18 komission 30 lainsäädäntöaloitteesta digitaalisten sisämarkkinoiden toimeenpanemiseksi on saatu hyväksyttyä. Loput ovat komission mielestä prioriteettihankkeita, jotka tulee saada päätökseen viimeistään ensi keväänä. Komissio painottaa myös kyberturvallisuusosaamiskeskuksen ja -verkoston nopeaa perustamista.

Komissiolta tulee kuluvan vuoden lopussa vielä koordinoitu *suunnitelma tekoälyn kehittämisestä* Euroopassa ja yhdessä ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan kanssa *toimintasuunnitelma* demokraattisia prosesseja ja itsenäistä mediaa uhkaavaan *disinformaatioon puuttumiseksi*. Lisäksi ensi vuoden alussa luvassa on komission *suositus eurooppalaiseen sähköiseen terveysrekisteriin* liittyen.

3. Joustava energiaunioni ja tulevaisuuteen suuntautuva ilmastopolitiikka

Energia- ja ilmastopolitiikan alalla komissio pitää ensisijaisena erityisesti puhtaan energian sekä liikkuvuus- ja ilmastomuutospakettien loppuun saattamista, samoin kuin sopimista vuodenajoittaisesta kellonajan siirrosta luopumisesta.

Tiedossa on vielä useita uusia aloitteita: Pariisin sopimuksen mukainen *pitkän tähtäimen päästövähennysstrategia* loppuvuodesta, raportit *energiaunionista ja akkuihin liittyvästä strategisesta toimintasuunnitelmasta* ensi vuoden alussa sekä brexitiin liittyvänä varautumisena *energiatehokkuustavoitteiden mukauttaminen*. Lisäksi 2025-perspektiivin aloitteena tiedossa on vuonna 2019 komission *pyrkimys vahvistaa määräenemmistöpäätöksentekoa* energia- ja ilmastokysymyksissä sekä mahdollisesti uudistaa *Euratom-sopimusta*.

4. Syvämmät ja oikeudenmukaisemmat sisämarkkinat ja vahvempi teollinen perusta

Sisämarkkinoihin ja teolliseen perustaan liittyen komissio listaa työohjelmassaan kaikkiaan 24 prioriteettikokonaisuutta, jotka koskettavat muun muassa sosiaalista ulottuvuutta (ml. uuden työviranomaisen perustaminen), verotusta (digitaalisen talouden verotus, arvonlisäverotus ja yhteinen yritysveropohja) ja palvelu- ja tavarapaketteja sekä yhtiöoikeutta.

Uutena aloitteena komissio antaa vielä kuluvana vuonna Eurooppa-neuvoston pyytämän *tiedonannon sisämarkkinoiden jäljellä olevista esteistä ja uusista mahdollisuuksista*. Lisäksi loppuvuodesta luvassa on *tiedonanto EU-puitteista koskien hormonitoimintaa koskevia kemikaaleja*.

Lisäksi pidemmän tähtäimen tavoitteena komissio ajaa tehokkaampaa päätöksentekoa *verotuksen ja sosiaalisektorin alalla*. Ensi vuoden alussa odotetaan tiedonantoja *määräenemmistöpäätöksenteon mahdollisuuksista* näissä kysymyksissä.

5. Syvämpi ja oikeudenmukaisempi talous- ja rahaliitto (EMU)

Talous- ja rahaliiton syventämiseksi komissio painottaa muun muassa pankkiunionin loppuunsaattamista mukaan lukien pysyvä varautumisjärjestely yhteiselle kriisinratkaisurahastolle ja edistys kohti yhteistä talletussuojaa. Lisäksi se korostaa tarvetta sopia investointien vakautusjärjestelystä ja rakenneuudistusten tukiohjelmasta ja edetä rahanpesun estämisessä.

Loppuvuodesta komissio julkaisee *tiedonannon euron kansainvälisen aseman edistämisestä*.

6. Globalisaation hallinta tasapainoisen ja kehittyvän kauppapolitiikan avulla

Komissio pitää prioriteettina sovun saavuttamista ulkomaisiin suoriin investointeihin liittyvästä seurantamekanismista ja muutetusta asetusehdotuksesta kolmansien maiden tavaroiden ja palveluiden pääsystä unionin sisämarkkinoille julkisten hankintojen alalla sekä unionin tavaroiden ja palvelujen kolmansien maiden julkisten hankintojen markkinoille pääsyä koskevia neuvotteluja tukevista menettelyistä. Brexitiin varautumisena keskeiseksi listataan myös asetusehdotus unionin WTO-luetteloon sisältyvien tariffikiintiöiden jakamisesta.

Kauppapolitiikan alalla ei ole odotettavissa uusia aloitteita nykyisen komission kaudella.

7. Luottamukseen ja perusoikeuksien kunnioittamiseen perustuva oikeusalue

Työohjelmassaan 2019 komissio listaa ensisijaiseksi sovun saavuttamisen muun muassa seuraavissa ehdotuksissa: lainvalvontaviranomaisen rajat ylittävä pääsy sähköiseen todistusaineistoon, terrorismisisältöjen kitkeminen verkkoalustoilta, Euroopan syyttäjävirasto EPPO:n mandaatin laajennus, tietojärjestelmien yhteentoimivuus, ilmiantajien suojelu, kuluttajansuoja sekä pelastuspalvelumekanismi.

Komissio antaa vielä ennen Euroopan parlamentin vaaleja *tiedonannon oikeusvaltiokehyksen (2014) vahvistamisesta*.

8. Kohti uudenlaista muuttoliikepolitiikkaa

Ensisijaisena prioriteettina komissio pitää sopuun pääsemistä yhteisestä eurooppalaisesta turvapaikkajärjestelmästä, toisin sanoen vielä kahdesta auki olevasta ehdotuksesta eli Dublin-järjestelmän uudistamisesta ja turvapaikkamenettelyasetuksesta. Myös uskottavaa palautuspolitiikkaa ja eurooppalaisen raja- ja merivartioston vahvistamista peräänkuulutetaan työohjelmassa. Laillisen maahanmuuton osalta keskeisenä pidetään sopua uudistetusta sinisestä kortista, jonka tarkoituksena on tehdä osaavien kolmansien maiden kansalaisten töihin tulo EU-maihin houkuttelevammaksi.

Komissio ilmoittaa julkaisevansa ennen joulukuuta 2018 *tiedonannon viisumivastavuoroisuudesta*. Lisäksi varautumisena brexitiin se antaa *säädösehdotuksen UK:n sijoittamiseksi joko viisumilistalle tai viisumivapauden piiriin*.

9. Vahvempi maailmanlaajuinen toimija

Ulkosuhteissa prioriteettihankkeita ovat tulevaan monivuotiseen rahoituskehikseen liittyvät kuusi ehdotusta, kuten naapuruus-, kehitys- ja kansainvälisen yhteistyön väline sekä Euroopan rauhanrahasto.

Pidemmän tähtäimen perspektiivillä komissio antoi jo puheenjohtaja Junckerin unionin tila -puheen yhteydessä syyskuussa tiedonannon päätöksenteon tehostamisesta yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan alalla. Samoin komissio ehdotti silloin Afrikan ja EU:n allianssia kestävien investointien ja työpaikkojen luomiseksi.

10. Demokraattisen muutoksen unioni

Työohjelmassa ilmoitetaan komission prioriteeteiksi saavuttaa sopu ns. PRAC-mukautuspaketeista, komitologia-asetuksen muutoksesta, eurooppalaisen kansalaisaloitteen uudistamisesta sekä henkilötietojen suojaa koskevien sääntöjen rikkomuksiin liittyvästä tarkastusmenettelystä Euroopan parlamentin vaalien yhteydessä.

Komissio ilmoittaa antavansa vielä vuoden 2019 toisella vuosineljänneksellä *tiedonannon siitä, miten EU:n yhtenäisyyttä ja demokraattisuutta voidaan vahvistaa viestinnällisesti*.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Toimielinten välisellä parempaa lainsäädäntöä koskevalla sopimuksella (15506/2015) toimielimet sopivat tehostavansa unionin vuotuista ja monivuotista ohjelmasuunnittelua noudattaen Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 17 artiklan 1 kohtaa, jonka mukaan komissio tekee aloitteet unionin vuotuisten ja monivuotisten ohjelmien laatimiseksi.

Komissio käy Euroopan parlamentin ja neuvoston kanssa vuoropuhelua sekä ennen vuotuisen työohjelmansa hyväksymistä että tämän jälkeen. Vuoropuhelu kattaa näkemysten vaihdon ennen komission aiekirjettä, aiekirjeen pohjalta sekä jo hyväksytystä työohjelmasta. Komissio ottaa asianmukaisesti huomioon Euroopan parlamentin ja neuvoston vuoropuhelun kussakin vaiheessa esittämät näkemykset, mukaan lukien niiden pyytämät aloitteet.

Komission työohjelman pohjalta toimielimet vaihtavat näkemyksiä tulevan vuoden aloitteista ja sopivat vuotuista toimielintenvälistä ohjelmasuunnittelua koskevasta yhteisestä julistuksesta. Siinä yksilöidään poliittisesti merkittävimmät asiat, joita olisi käsiteltävä lainsäädäntöprosessissa ensisijaisina. Toimielimet seuraavat säännöllisesti koko vuoden ajan yhteisen julistuksen täytäntöönpanoa.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Komission varapuheenjohtaja Frans Timmermans esitteli komission työohjelman Euroopan parlamentille 23.10.2018.

Kansallinen valmistelu

Ministeriöt toimittivat kesäkuussa VNK:n EU-asioiden osastolle alustavia näkemyksiä komission vuoden 2019 työohjelmaan ja loppukauteen liittyen.

Komission aiekirje yleisten asioiden neuvoston 18.9.2018 yhteydessä EU-ministerivaliokunnan kirjallisessa menettelyssä 12.–14.9.2018

E-kirje komission työohjelmasta 2019 EU-ministerivaliokunnassa 9.11.2018

Eduskuntakäsittely

Komission aiekirje yleisten asioiden neuvoston 18.9.2018 yhteydessä suuressa valiokunnassa 14.9.2018

E-kirje komission työohjelmasta 2019 suureen valiokuntaan 9.11.2018

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

—

Taloudelliset vaikutukset

—

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

—

Asiakirjat

Puheenjohtajamaan kirje komissiolle 26.7.2018 neuvoston näkemyksistä ennen aiekirjettä (WK 9320/2018 INIT)

Komission aiekirje 12.9.2018 (12075/2018)

Komission työohjelma 2019 liitteineen COM(2018) 800 final (13590/2018 + ADD 1)

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Jaana Jokelainen, VNEUS, etunimi.sukunimi@vnk.fi, +358 295 160 329
 Veera Kojo, VNEUS, etunimi.sukunimi@vnk.fi
 VNEUSin sektorideskit etunimi.sukunimi@vnk.fi

Liitteet

Viite

Asiasanat Hoitaa	Euroopan komissio, YAN Yleisten asioiden neuvosto, toimielinten väliset suhteet VNK
Tiedoksi	EUE, LVM, MMM, OKM, OM, PLM, SM, STM, TEM, TK, TPK, UM, VM, VTV, YM
